ARREST VAN HET HOF
VAN 30 SEPTEMBER 1975 [1]

Procureur-Generaal bij de Cour d'Appel Bordeaux tegen Robert Jean Arnaud en anderen (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Cour d'Appel Bordeaux)

„Vermoeden van verhoging van het alcoholgehalte van wijn"

Gevoegde zaken 89-74, 18 en 19-75

Samenvatting

Landbouw — Gemeenschappelijke ordening der markten — Wijn — Invoer — Kwantitatieve beperkingen — Maatregelen van gelijke werking — Nationale controle — Verhoging van het alcoholgehalte — Rechtsvermoeden — Analysemethode — Toelaatbaarheid — Voorwaarden

(EEG-Verdrag, artikel 30; verordeningen nrs. 816/70 en 817/70 van de Raad; verordening nr. 1539/71 van de Commissie)

Bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht kan een Lid-Staat een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, gebaseerd op de verhouding tussen het alcoholgehalte en het met de methode bij 100° bepaalde gehalte aan droge stof, als nationale controlemaatregel gebruiken, mits dit vermoeden weerlegbaar is en dusdanig wordt toegepast, dat wij uit andere Lid-Staten daardoor rechtens of feitelijk niet in een nadeliger positie wordt gebracht.

In de gevoegde zaken 89-74, 18 en 19-75,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Cour d'Appel te Bordeaux, in de aldaar aanhangige strafzaken tussen

de PPROCUREUR-GENERAAL BIJ DE COUR D'APPEL TE BORDEAUX

en

1. ROBERT JEAN ARNAUD, te Teuillac (Gironde), verdachte,

(zaak 89-74)

1 — Procestaal: Frans.

2. CLAUDE CAMILLE RABY, te Vignonet (Gironde), verdachte,

alsmede

INSTITUT NATIONAL DES APPELLATIONS D'ORIGINE, te Parijs,

SYNDICAT GIRONDIN DE DÉFENSE CONTRE LA FRAUDE, te Bordeaux,

LIGUE DES VITICULTEURS DE LA GIRONDE, te Bordeaux,

burgerlijke partijen,

(zaak 18-75)

3. ROGER GALLET, te Capian (Gironde), verdachte,

alsmede

DIRECTEUR-GENERAAL DER BELASTINGEN, te Bordeaux,

LIGUE DES VITICULTEURS DE LA GIRONDE, te Bordeaux,

burgerlijke partijen,

(zaak 19-75)

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van sommige bepalingen van de verordeningen nr. 816/70 van de Raad van 28 april 1970 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (PB 1970, nr. L 99, blz. 1), nr. 817/70 van de Raad van 28 april 1970 houdende vaststelling van bijzondere bepalingen betreffende in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen (PB 1970, nr. L 99, blz. 20), en nr. 1539/71 van de Commissie van 19 juli 1971 tot vaststelling van de in de wijnsector toe te passen communautaire analysemethoden (PB 1971, nr. L 163, blz. 41), in verband met het Franse rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, J. Mertens de Wilmars en A. J. Mackenzie Stuart, Kamerpresidenten, A. M. Donner, R. Monaco, P. Pescatore, H. Kutscher, M. Sørensen (rapporteur) en A. O'Keeffe, Rechter,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de verwijzingsarresten en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. Wijn is een fermentatieprodukt van verse druiven of vers druivesap. Druiven bevatten suiker, die onder invloed van gist op natuurlijke wijze in alcohol wordt omgezet.

Het alcoholgehalte van het natuurlijke produkt kan op verschillende wijzen kunstmatig worden verhoogd („verrijkt"): door rechtstreekse toevoeging van alcohol aan de wijn of de most of van suiker aan de most of de pas geoogste druiven.

Deze verschillende procédés zijn ofwel verboden ofwel aan strikte voorschriften gebonden.

2. De gemeenschapsverordeningen die sedert 1 juni 1970 op de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt van toepassing zijn, bevatten een dergelijke regeling. De twee basisverordeningen zijn nr. 816/70 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt, waarvan de voorschriften behoudens bepaling van het tegendeel van toepassing zijn op alle produkten van de sector, en nr. 817/70 houdende vaststelling van bijzondere bepalingen betreffende in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen.

Titel IV van verordening nr. 816/70 draagt het opschrift „Voorschriften betreffende sommige oenologische procédés en het in de handel brengen". Artikel 18 noemt de gevallen waarin de Lid-Staten de verhoging van het natuurlijke alcoholgehalte van druiven, most en wijn kunnen toestaan. De volgende artikelen bepalen onder welke voorwaarden verhoging mag plaatsvinden, en met name volgens welke methoden. De toevoeging van alcohol ter verhoging van het alcoholgehalte is niet geregeld en dus verboden, hetgeen wordt bevestigd door het principiële verbod van artikel 25 van de verordening.

Overeenkomstige bepalingen zijn vervat in de artikelen 7 en 9 van verordening nr. 817/70.

3. Vóór de intwerkingtreding van de gemeenschapsregeling was toevoeging van alcohol aan wijn naar Frans recht verboden. Dit verbod was ingevoerd bij de wet van 24 juli 1894 betreffende fraudes bij de verkoop van wijn. De bepaling is overgenomen in artikel 8 van het decreet van 1 december 1936, de zogenoemde „Code du Vin". Na de totstandbrenging van de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt is de wet van 24 juli 1894, voor zover betrekking hebbend op de toevoeging van alcohol aan wijn, bij decreet nr. 72 309 van 21 april 1972 afgeschaft.

Vóór de totstandbrenging van de gemeenschappelijke wijnmarkt was ook het toevoegen van suiker door het Franse recht gereglementeerd. In sommige gebieden was het verboden, in andere toegestaan.

4. Om effectief optreden tegen overtredingen mogelijk te maken, bevatte het Franse decreet van 19 april 1898 betreffende wijnen met een verhoogd alcoholgehalte — overgenomen in artikel 8 van de Code du Vin — een bepaling inzake een desbetreffend rechtsvermoeden, luidende:

„Worden vermoed een verhoogd alcoholgehalte te bezitten rode wijn waarbij de verhouding alcohol-gereduceerd extract groter is dan 4,6 en witte wijn waarbij deze verhouding groter is dan 6,5. Dit vermoeden kan evenwel worden weerlegd, wanneer op grond van vergelijking van de verschillende bestanddelen van de wijn, van smaakproeven, de omstandigheden bij de bereiding, de plaats van herkomst, kan worden aangenomen dat hij uitsluitend het produkt is van de fermentatie van verse druiven."

Het vermoeden berust op de volgende premissen.

Wijn bevat enerzijds een klein aantal in ruime mate aanwezige vluchtige stoffen (bijvoorbeeld alcohol, vluchtige zuren) en anderzijds niet-vluchtige stoffen (bijvoorbeeld zouten, zuren, glycerol, pectinen). De niet-vluchtige stoffen vormen de „droge stof".

Door toevoeging van suiker en alcohol wordt het evenwicht tussen de bestanddelen van de wijn verstoord. De hoeveelheid alcohol wordt vergroot zonder dat ook de hoeveelheid van de meeste andere stoffen groter wordt. De stijging van het gehalte aan droge stof loopt dus niet parallel aan de stijging van het alcoholgehalte. Blijkens de ervaring bestaat er evenwel een zekere verhouding tussen het gewicht van de gereduceerde droge stof en het gewicht van de alcohol in de wijn. Wanneer deze verhouding groter is dan bepaalde wettelijk vastgelegde maxima, kan derhalve worden vermoed dat de wijn door toevoeging van suiker of alcohol is verrijkt.

5. Voor de toepassing van dit vermoeden moet de methode worden aangewezen volgens welke men het gehalte aan droge stof dient te berekenen [1].

1 — Artikel 8 van de Code du Vin gebruikt het begrip „extrait réduit", omschreven in de bijlage bij de verordening van 24 juni 1963 betreffende de officiële analysemethoden voor wijn en most: „Het *extrait réduit* is het totale gehalte aan droge stof, verminderd met het totale suikergehalte voor zover groter dan 1 gram, het gehalte aan kaliumsulfaat voor zover groter dan 1 gram, het gehalte aan mannitol, voor zover aanwezig, en alle eventueel aan de wijn toegevoegde chemische stoffen."

Voor de berekening van het gehalte aan droge stof zijn verscheidene analysemethoden ontwikkeld. Eén daarvan is de „methode bij 100°", bestaande in weging van het residu na verdamping van de vluchtige stoffen bij 100°. Een andere is de „vacuümmethode bij 70°", bestaande in weging van het residu na verdamping in vacuüm van de vluchtige stoffen bij 70°. Een derde methode is de „densimetrische", waarbij het gehalte aan droge stof indirect wordt berekend aan de hand van de dichtheid van de wijn nadat de alcohol eraan is onttrokken en door toevoeging van water het oorspronkelijke volume ervan is hersteld.

De keuze tussen de verschillende methoden is van praktisch belang, aangezien de uitkomsten ervan uiteenlopen. (Met de methode bij 100° verkrijgt men een lager gehalte aan droge stof dan met de beide andere methoden, omdat een bepaalde fractie van de minder resistente bestanddelen bij verdamping bij 100° vervluchtigt.)

De methode bij 100° is in Frankrijk vastgesteld bij verordening van 18 januari 1907 en voor de bepaling van de verhouding alcohol-droge stof bij verordening van 22 april 1908 nader omschreven.

Artikel 2 van de Franse verordening van 22 januari 1974 betreffende de categorie van de landwijnen, onderstelt de toepasselijkheid van deze methode bij de bepaling van de verhouding alcohol-gereduceerd extract.

Het luidt als volgt:

„Behoudens de meting van het gehalte aan droge stof, waarvoor bij de eventuele bepaling van de verhouding alcohol-gereduceerd extract in de zin van artikel 8 van de Code du Vin de methode bij 100° aangewezen blijft, worden de in het voorgaande artikel bedoelde analyses verricht volgens de methoden overeenkomstig het bepaalde in verordening (EEG) nr. 1539/71 van 19 juli 1971."

Verordening nr. 1539/71 van de Commissie van 19 juli 1971 tot vaststelling van de in de wijnsector tot te passen communautaire analysemethoden, bepaalt in artikel 1, lid 1:

„De analysemethoden voor de toepassing van de verordeningen (EEG) nrs. 816/70 en 817/70 zijn de in de bijlage van deze verordening aangegeven methoden."

Punt 3 van de bijlage luidt: „Het totaal gehalte aan droge stof wordt bepaald door densimetrie en indirect berekend op basis van de dichtheid van het residu zonder alcohol."

6. Arnaud, Raby en Gallet zijn wijnbouwers en wijnproducenten in het departement Gironde. Zij worden vervolgd wegens ongeoorloofde verrijking van bepaalde hoeveelheden rode wijn (Arnaud en Raby in 1971, Gallet in 1972) door toevoeging van suiker of alcohol (Arnaud) dan wel van suiker (Raby en Gallet).

Arnaud en Gallet zijn door het Tribunal correctionnel te Bordeaux tot boeten veroordeeld. Het Tribunal baseerde zich daarbij op de uitkomsten van de analyse van de droge stof volgens de methode bij 100°.

Raby is door het Tribunal de Grande Instance te Libourne ontslagen van rechtsvervolging; het Tribunal ging daarbij uit van de analyse van de droge stof volgens de densimetrische methode en verwierp het met de methode bij 100° verkregen resultaat.

Van alle drie vonnissen is beroep ingesteld bij de Cour d'Appel te Bordeaux.

Op het betoog van de drie verdachten dat, onder meer, het bepaalde bij de gemeenschapsverordeningen nrs. 816/70, 817/70 en 1539/71 zowel de afschaffing medebrengt van artikel 8 van de Code du Vin, waarop de telasteleggingen zijn gegrond, als het verbod om het rechtsvermoeden van een kunstmatig verhoogd alcoholgehalte te baseren op de resultaten van de methode bij 100°, heeft de Cour d'Appel te Bordeaux bij arresten van 22 mei 1974 besloten tot schorsing van de gedingen en krachtens artikel 177 EEG-Verdrag het Hof van Justitie de navolgende vragen voorgelegd:

„1. Gedogen de verordeningen nrs. 816/70 en 817/70 alsmede de te hunner uitvoering vastgestelde voorschriften de handhaving op nationaal vlak van de bepalingen van artikel 8 van de Code du Vin (decreet van 19 april 1898 en ter uitvoering van artikel 2 van de wet van 24 juli 1894)?
2. Is de analysemethode droge stof bij 100°, die ter uitvoering van dit artikel 8 moet worden toegepast, verenigbaar met verordening (EEG) nr. 1539/71, volgens welke die methode is uitgesloten?
3. Is artikel 2 van de (Franse) verordening van 22 januari 1974 in overeenstemming met diezelfde verordening (EEG) nr. 1539/71?"

7. De verwijzingsarresten zijn ter griffie van het Hof ingeschreven op 7 november 1974 (zaak 89/74) en 11 februari 1975 (zaken 18 en 19/75).

Schriftelijke opmerkingen zijn ingediend door R. J. Arnaud en R. Gallet, ten deze vertegenwoordigd door J. Rozier, advocaat te Bordeaux; C. C. Raby, ten deze vertegenwoordigd door J. Froidefond, advocaat te Libourne; de Procureur-Generaal bij de Cour d'Appel te Bordeaux; de Franse Regering, ten deze vertegenwoordigd door R. Pisani, inspecteur-generaal bij de fraudebestrijdingsdienst van het Ministerie van landbouw; de Regering van de Italiaanse Republiek, ten deze vertegenwoordigd door ambassadeur A. Maresca, bijgestaan door I. M. Braguglia, vice avvocato dello Stato; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur G. Marenco.

Bij beschikking van 26 februari 1975 heeft het Hof, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten tot voeging van de

zaken 18 en 19-75 voor de schriftelijke behandeling en, bij beschikking van 28 mei 1975, tot voeging van de drie zaken voor de mondelinge behandeling.

Het Hof heeft partijen evenwel verzocht nader toe te lichten in hoeverre het mogelijk is de met de densimetrische methode verkregen verhouding alcohol-droge stof om te zetten in de verhouding die met de methode bij 100° zou zijn gevonden.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

1. Opmerkingen van Arnaud, Raby en Gallet

Arnaud, Raby en Gallet stellen dat de verordeningen 816/70 en 817/70 de handhaving van artikel 8 van de Code du Vin niet gedogen.

Waar elke gemeenschapsverordening tot gevolg heeft dat andersluidende en zelfs overeenkomstige nationale bepalingen buiten werking worden gesteld, en waar artikel 25 van verordening nr. 816/70 de toevoeging van alcohol aan wijn verbiedt, staat het buiten twijfel dat dit artikel de wet van 24 juli 1894 buiten werking stelt. En aangezien het decreet van 1898 met de bepaling betreffende het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte juist op die wet is gebaseerd, volgt daaruit dat ook dit decreet, dat is overgenomen in artikel 8 van de Code du Vin, zijn gelding heeft verloren.

Onder verwijzing naar de artikelen der verordeningen nrs. 816/70 en 817/70 betreffende het toevoegen van suiker en naar de definities van „wijn die tot tafelwijn kan worden verwerkt", „tafelwijn" en „in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen" (v.q.p.r.d.), stellen zijn dat het niet de uiteindelijke verhouding alcohol-droge stof is, die uitmaakt of het toevoegen van suiker al dan niet geoorloofd is, en dat er geen enkele communautaire bepaling is volgens welke een wijn met een verhouding alcohol-droge stof groter dan 6,5 of 4,6 (voor witte, respectievelijk rode wijn) geen „wijn die tot tafelwijn kan worden verwerkt" meer is.

Het vermoeden van verhoging van het alcoholgehalte werkt discriminatoir ten aanzien van de in die bepaling bedoelde wijn, wanneer het alleen op die wijn wordt toegepast en niet op andere in de Gemeenschap geproduceerde wijn. Het gevaar bestaat dat wijn die in de andere Lid-Staten als van gezonde handelskwaliteit wordt beschouwd, in Frankrijk als vervalst wordt aangemerkt.

Mitsdien zou een rechtsvermoeden, dat in geen van de andere Lid-Staten bestaat, niet op grond van een decreet uit 1898 in een Lid-Staat mogen worden toegepast.

Zij wijzen ten deze op de moeilijkheden die de toepassing van het vermoeden oplevert wanneer de wijn rechtmatig is verrijkt en met name wanneer een Franse wijn wordt versneden met een wijn uit een ander gebied van de Gemeenschap, waaraan op rechtmatige wijze suiker is toegevoegd.

Voorts wijzen zij erop dat de betrokken Franse wettelijke regeling herhaaldelijk heeft blootgestaan aan wetenschappelijke kritiek, inzonderheid op grond van de ontwikkeling van de wijnbereidingswijze en de onzekere uitkomsten van de analysemethode droge stof bij 100°. De Franse overheid moet wel toleranties toelaten en heeft zich zelfs genoopt gezien de maxima van de verhouding te wijzigen, bijvoorbeeld in de circulaire nr. 424 van 2 maart 1965 en die van 25 maart 1974 (deze laatste bevatte een soepeler regeling voor Beaujolais-wijn van de oogst 1973, waarbij een bereidingswijze van kortere duur was toegepast).

Tenslotte voeren zij aan dat de wetenschap de vervanging van de methode bij 100° door de densimetrische methode verlangt en de Internationale conventie voor de unificatie van de analyse- en

beoordelingsmethoden voor wijnen van 1954 de vacuümmethode bij 70° als referentiemethode en de densimetrische methode als gebruikelijke methode voorschrift en de methode bij 100° voor het rechtstreeks bepalen van het gehalte aan droge stof van suiker bevattende wijn uitdrukkelijk verbiedt.

Ten aanzien van de tweede vraag betogen Arnaud, Raby en Gallet dat verordening nr. 1539/71 de densimetrische methode verplicht stelt met uitsluiting van de methode bij 100°, en dat de vraag dienvolgens ontkennend moet worden beantwoord. Zulks temeer omdat de uitkomsten van de ene methode niet met die van de andere kunnen worden vergeleken. Het gaat om twee volledig verschillende methoden. Het is niet mogelijk de uitkomst van de ene methode op de andere te transponeren. Er is geen enkele correctiecoëfficiënt noch bestaat er een omzettingstabel. Bovendien kunnen de uitkomsten van de methode bij 100° om verscheidende redenen geen enkele regelmaat vertonen. De densimetrische methode is zekerder en regelmatiger.

Ten aanzien van de derde vraag betogen Arnaud, Raby en Gallet dat artikel 2 van de (Franse) verordening van 22 januari 1974 in strijd is met verordening (EEG) nr. 1539/71, omdat zij een afgeschafte analysemethode handhaaft.

2. Opmerkingen van de Procureur-Generaal bij de Cour d'Appel te Bordeaux

De Procureur-Generaal bespreekt de betrokken Franse bepalingen en betoogt dat uit het geheel daarvan de kennelijke bedoeling van de Minister van landbouw blijkt het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, dat voor de vaststelling van het gehalte droge stof op de methode bij 100° is gebaseerd, te handhaven.

Zijns inziens is dit in overeenstemming met de verordeningen nrs. 816/70 en 817/70, ingevolge waarvan de Lid-Staten verplicht zijn controle uit te oefenen op wijnbouwprodukten. Het is derhalve weinig aannemelijk dat deze verordeningen de Staten een effectieve controlemogelijkheid willen ontnemen. De bepaling van de verhouding alcohol-droge stof is bij ingevoerde wijn trouwens het enige middel waarover de controlediensten beschikken om vervalsingen door verhoging van het alcoholgehalte op te sporen.

De Procureur-Generaal wijst er bovendien op dat verordening nr. 1539/71 is vastgesteld ter uitvoering van de artikelen 20 en 39 van verordening nr. 816/70 en artikel 11, lid 4, van verordening nr. 817/70. Hij betoogt dat deze artikelen betrekking hebben op de identificatie van tafelwijn of v.q.p.r.d. en dat verordening nr. 1539/71 uitsluitend de daarbij toe te passen analysemethoden aanwijst.

Hij merkt nog op dat vanwege het grote verschil in uitgangspunten en resultaten van de twee technieken de densimetrische verhoudingswaarde alcohol-droge stof niet nauwkeurig genoeg kan worden omgezet in de verhouding alcohol-droge stof bij 100°. Tussen deze twee bepalingswijzen kan geen vaste verhouding bestaan.

3. Opmerkingen van de Franse Regering

De Franse Regering merkt vooreerst op dat „de verhouding gewichtsvolume alcohol-gereduceerd extract" niet een analytische norm is, maar de formulering van een oenologische regel, met de uitkomsten waarvan de mate waarin het alcoholgehalte in een gegeven geval is verhoogd, door vergelijking met proefondervindelijk vastgestelde . constanten kan worden geschat.

Bij de toepassing van zo een regel moet men natuurlijk uitgaan van de uitdrukkelijk daarin genoemde bestanddelen in de opgegeven hoeveelheden.

Wat de droge stof betreft, hoede men zich voor begripsverwarring als gevolg van het bestaan van vergelijkbare bena-

mingen, die evenwel op anders samengestelde complexen betrekking hebben. Vóór de definitie van het totaalgehalte aan droge stof in de verordening van 24 juni 1963, kende de Franse wettelijke regeling uitsluitend het gehalte aan droge stof verkregen door bepaling bij 100°. Dit gehalte verschilt van het totale gehalte doordat sommige droge stoffen tijdens het koken bij 100° verbranden. Dit gehalte wordt meestal aangeduid als „gehalte droge stof bij 100°". In bepaalde gevallen (ontbreken van meer dan 1 gram suiker per liter en van kaliumsulfaat) komt dit overeen met het gereduceerd extract bedoeld in artikel 8 van de Code du Vin, maar het kan nooit worden beschouwd als het totaal gehalte aan droge stof.

De analysten zijn het er bovendien over eens dat het onmogelijk is een omzettingscoëfficiënt te vinden om van het totaal gehalte aan droge stof tot het gehalte aan droge stof te komen. Bij de bepaling volgens de Franse opvatting van het gehalte aan droge stof bij 100°, worden de meeste dextranen en pectinederivaten alsmede een gedeelte van de glycerol buiten beschouwing gelaten; daardoor is voor een zelfde wijn het getal dat de waarde van de droge stof bij 100° weergeeft, lager dan dat bij de densimetrische methode. Juist het feit dat de genoemde en soortgelijke stoffen in zulke uiteenlopende hoeveelheden in de verschillende wijnen kunnen voorkomen, maakt de omzetting van de uitkomsten van de ene methode in de andere praktisch onmogelijk.

De Franse Regering betoogt voorts dat er geen enkele gemeenschapsbepaling bestaat met een omschrijving van de methode ter bepaling van het gehalte aan droge stof of van het gereduceerd extract. Bijgevolg kan een nationale bepaling, waarbij geen sprake is van strijd of samenloop met een gemeenschapsbepaling, niet geacht worden te zijn afgeschaft.

Ten aanzien van de twee andere vragen betoogt de Franse Regering dat een antwoord ten gunste van de handhaving van artikel 8 van de Code du Vin noodzakelijkerwijs moet leiden tot een overeenkomstig antwoord met betrekking tot artikel 2 van de verordening van 22 januari 1974.

In de eerste plaats moet worden onderstreept, aldus de Franse Regering, dat er geen enkele communautaire bepaling bestaat op het stuk van de opsporing van fraudes en vervalsingen, behalve dat de Lid-Staten verplicht zijn alle maatregelen te nemen ter handhaving van de gemeenschapsregels. Zij noemt in dit verband met name artikel 39 bis van verordening nr. 816/70, vastgesteld bij verordening nr. 2680/72 van de Raad van 12 december 1972 (PB 1972, nr. L 289) en bepalende dat de Lid-Staten de nodige maatregelen nemen om de verordening te doen naleven.

Ten aanzien van verordening nr. 1539/71 merkt de Franse Regering op dat deze blijkens het intitulé betrekking heeft op „analysemethoden" („*des* méthodes d'analyse") en dus niet alle analysemethoden regelt. De Franse Regering acht de draagwijdte van verordening nr. 1539/71 beperkt tot de identificatie en karakterisering van wijnen, met uitsluiting van al wat de controle op fraudes en vervalsingen raakt. Mitsdien is bij het decreet van 19 april 1898 (artikel 8 van de Code du Vin) geen sprake van strijd of samenloop met het gemeenschapsrecht. De Franse Regering betoogt tenslotte dat het paradoxaal zou zijn de Lid-Staten te belasten met de vaststelling van de voor de toepassing der verordeningen noodzakelijke controlemaatregelen en hen terzelfdertijd de middelen voor het uitvoeren van die controle te ontnemen.

4. Opmerkingen van de Regering van de Italiaanse Republiek

Na een bespreking van de Franse regelingen op het betrokken gebied merkt de Italiaanse Regering op dat het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte een controlemaatregel is om vast

te stellen of de wijn zekere wezenlijke hoedanigheden bezit. Het is dus geen kwaliteitsvoorschrift, maar een bepaling betreffende kwaliteitscontrole.

Haars inziens blijkt uit de communautaire bepalingen dat deze kwaliteitscontrole van wijn nagenoeg geheel aan de Lid-Staten is overgelaten. Zij wijst in dit verband op artikel 39 bis van verordening nr. 816/70 en artikel 9 van verordening nr. 1594/70 (PB 1970, nr. L 173).

De Italiaanse Regering stelt derhalve dat de Lid-Staten vrij zijn controlemaatregelen vast te stellen om de gemeenschapsvoorschriften te doen naleven, zodat wanneer de nationale rechter van oordeel is dat het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte een zodanige controlemaatregel is, handhaving daarvan met de communautaire rechtsorde verenigbaar is.

De Italiaanse Regering betoogt dat het antwoord op de tweede vraag voortvloeit uit verordening nr. 1539/71, waarbij de communautaire analysemethoden voor de wijnsector zijn vastgesteld. Bepaalde overwegingen die aan deze verordening ten grondslag liggen, en met name de derde („... dat de genoemde methoden derhalve verplicht moeten zijn voor elke handelstransactie en elke controleverrichting"), dwingen tot de opvatting dat de verordening eveneens betrekking heeft op de analysemethoden ter vaststelling van de wezenlijke hoedanigheden die het betrokken produkt ingevolge de communautaire regeling moet bezitten. Deze opvatting vindt steun in de bewoordingen van artikel 1 der verordening; artikel 39 bis van verordening nr. 816/70 legt immers de Lid-Staten de verplichting op de nodige maatregelen te nemen om de communautaire bepalingen te doen naleven. Een andere opvatting zou trouwens het doel van de gemeenschappelijke marktordening in gevaar brengen, want een produkt dat in een bepaald land en volgens een bepaalde analysemethode wordt beschouwd als tafelwijn die aan de gestelde eisen voldoet, zou dan in een ander land, dat een andere analysemethode toepast, wellicht niet als zodanig kunnen worden aangemerkt.

Aangezien er een communautaire analysemethode bestaat — namelijk de densimetrische — waarmee men dezelfde controle kan verrichten als met de nationale methode droge stof bij 100°, is de Italiaanse Regering van oordeel dat de communautaire methode moet worden toegepast.

5. Opmerkingen van de Commissie

Aangezien 's Hofs bevoegdheid in het kader van de procedure van artikel 177 EEG-Verdrag beperkt is tot uitlegging van het gemeenschapsrecht en de tweede en de derde vraag voor zover het deze uitlegging betreft, in wezen op hetzelfde neerkomen, meent de Commissie dat de vragen aldus moeten worden geformuleerd:

„1. Mogen de Lid-Staten ingevolge de verordeningen nrs. 816/70 en 817/70 alsmede de ter uitvoering daarvan vastgestelde verordeningen een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte toepassen waarbij wordt uitgegaan van de verhouding alcohol-gereduceerd extract?
2. Zo ja, mogen de Lid-Staten ingevolge verordening nr. 1539/71 ter vaststelling van die verhouding de analysemethode droge stof bij 100° voorschrijven?"

Volgens de Commissie gaat her er bij de eerste vraag om, in hoeverre de Lid-Staten nationale bepalingen mogen toepassen om de naleving van de communautaire bepalingen betreffende oenologische procédés te controleren en te waarborgen.

Zij komt tot de conclusie dat de Lid-Staten de nodige maatregelen ter handhaving van de communautaire bepalingen niet slechts mógen doch ook móeten nemen. Zij wijst in dit verband met name op artikel 9 van verordening nr. 1594/70 alsmede op artikel 39 bis van

verordening nr. 816/70 en artikel 13 van verordening nr. 817/70. De Commissie merkt op dat de bestaande communautaire bepalingen betreffende harmonisatie van de controle niet uitputtend zijn, en dat geen enkele bepaling van de gemeenschapsregeling zich verzet tegen toepassing van een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, dat op de verhouding alcohol-droge stof is gebaseerd.

Maar, aldus vervolgt de Commissie, het handelen van de Lid-Staten vindt zijn beperking in het verbod van maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve invoerbeperkingen. Met zodanige maatregel heeft men te doen indien het toezicht op de produkten van een andere Lid-Staat strenger is dan het toezicht op de nationale produktie.

Volgens de Commissie kan hiertegen niet worden ingebracht dat de communautaire bepalingen betreffende de verrijking van wijn als gevolg van dit rechtsvermoeden moeten wijken voor het vereiste dat de uitkomsten van de chemische analyse eenvoudigweg overeenkomen met de in de nationale wettelijke regeling vastgelegde waarden. Deze tegenwerping zou slechts gegrond zijn bij een onweerlegbaar rechtsvermoeden. Indien daarentegen ruimschoots gelegenheid bestaat voor het leveren van tegenbewijs, kan het betrokken rechtsvermoeden als een echt controlemiddel worden beschouwd.

Bovendien dient men te onderscheiden tussen de toelaatbaarheid in abstracto van het betrokken rechtsvermoeden en de toelaatbaarheid van de fixatie in concreto van de waarden die grond voor dit vermoeden opleveren. Zo zou de vaststelling van een bepaalde verhouding alcohol-droge stof, die voor alle wijn van de Gemeenschap gold en waardoor wijn uit de andere Lid-Staten in een ongunstiger positie werd gebracht dan binnelandse wijn, een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking zijn. Ook al kan de Commissie in het kader van deze procedure geen uitspraak doen over de vraag of de in de Franse regeling genoemde waarden voor alle wijn van de Gemeenschap billijk zijn, anderzijds ziet zij geen aanleiding voor de veronderstelling dat wijn uit de andere Lid-Staten erdoor wordt benadeeld.

Vervolgens weerlegt de Commissie een andere mogelijke tegenwerping tegen haar bovenvermelde conclusie. Het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte vormt geen beletsel voor een verrijking van de wijn overeenkomstig de wettelijke bepalingen, aangezien de belanghebbende met eenvoudige berekeningen kan aantonen dat er eventueel van een toegestane verrijking sprake is.

Tenslotte merkt de Commissie op dat de afschaffende werking van het gemeenschapsrecht in wezen neerkomt op niettoepasselijkheid van nationale bepalingen voorzover deze met het gemeenschapsrecht in strijd zijn. Een Lid-Staat kan, en moet soms, verder gaan en de nationale bepalingen formeel afschaffen. Maar die formele afschaffing is dan een handeling van de Lid-Staat. In casu moge artikel 25 van verordening nr. 816/70 vanwege zijn inhoud een bepaling van overeenkomstige strekking als artikel 2 van de wet van 24 juli 1894 in de Lid-Staten buiten werking stellen, daartegenover heeft het echter geen enkel gevolg voor het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, tenzij wordt aangetoond dat de twee normen elkaar tegenspreken.

Ten aanzien van de tweede vraag merkt de Commissie vooreerst op dat indien de methode bij 100° door de densimetrische zou moeten worden vervangen, een wijziging van de verhoudingswaarden alcohol-droge stof noodzakelijk is. Er bestaan evenwel geen omzettingsformules voor de volgens de verschillende methoden verkregen waarden. Bovendien kent de oenologie ook geen formule voor de verhouding alcohol-droge stof op basis van het met de densimetrische methode verkregen gehalte aan droge stof. Verplichte

toepassing van laatstbedoelde methode zou dus de taak van de fraudebestrijdingsdiensten alleen maar verzwaren.

Voorts betoogt de Commissie dat de gemeenschapswetgever met verordening nr. 1539/71 voornamelijk een omschrijving heeft willen geven van de analysemethoden ter bepaling van die bestanddelen van wijn, die in de communautaire regeling uitdrukkelijk zijn genoemd.

Niettemin lijkt de verordening een ruimere strekking te hebben. Zij wijst immers de analysemethoden „voor de toepassing van de verordeningen (EEG) nr. 816/70 en nr. 817/70" aan. Zou men concluderen dat verordening nr. 1439/71 niet geldt voor de controlemethoden ten aanzien waarvan de Lid-Staten bevoegd zijn, dan dient men de zinsnede „voor de toepassing van de verordeningen nr. 816/70 en 817/70" aldus te verstaan, dat zij uitsluitend betrekking heeft op de gevallen waarin deze twee verordeningen uitdrukkelijk de bestanddelen vermelden waarvoor een analysemethode is aangewezen. Een zodanige, in het algemeen moeilijk verdedigbare restrictieve uitlegging lijkt te minder gerechtvaardigd, nu volgens artikel 39 bis van verordening nr. 816/70 en artikel 9 van verordening nr. 1594/71 de nationale controlemaatregelen uitdrukkelijk als toepassing van de verordeningen nrs. 816 en 817/70 moeten worden gezien.

Deze restrictieve uitlegging wordt al evenzeer bemoeilijkt door de overwegingen in de considerans van verordening nr. 1539/71. De Commissie verwijst met name naar de derde overweging. De als rechtsgrondslag der verordening aangevoerde artikelen schijnen weliswaar voor een beperkende uitlegging te pleiten, dit neemt echter niet weg, aldus de Commissie, dat de formulering van de bepalingen en van de overwegingen volstrekt ondubbelzinnig is.

Op grond van het voorgaande is de Commissie van oordeel dat de tweede vraag van de Cour d'Appel te Bordeaux ontkennend moet worden beantwoord.

Overwegende dat ter openbare terechtzitting van 11 juni 1975 mondelinge opmerkingen zijn gemaakt door Arnaud, Raby en Gallet, ten deze vertegenwoordigd door J. Rozier; de Franse Regering, ten deze vertegenwoordigd door R. Tinlot, hoofdinspecteur bij de fraudebestrijdingsdienst, en de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur G. Marenco;

Overwegende dat partijen op deze terechtzitting de hieronder samengevatte nieuwe elementen naar voren hebben gebracht:

Volgens de *Franse Regering* kan verordening nr. 1539/71 geen betrekking hebben op methoden ter opsporing van fraudes en vervalsingen, aangezien hiervoor op internationaal vlak geen methoden bestaan; het Office International de la Vigne et du Vin heeft immers alleen analysemethoden voor het bepalen van de bestanddelen van wijn vastgesteld.

De Franse Regering ontkent voorts dat de bepaling betreffende het rechtsvermoeden in onbruik zou zijn geraakt. Zij betoogt dat in de periode 1965-1974 54 zaken betreffende onrechtmatige verhoging van het alcoholgehalte bij de rechterlijke instanties aanhangig zijn gemaakt; 45 van deze zaken betroffen Franse wijnen, acht Italiaanse wijnen en één een Spaanse wijn. Van deze 54 zaken zijn er 18 vóór 1970 aanhangig gemaakt.

Arnaud, Raby en Gallet vestigen er met name de aandacht op, dat de bepaling betreffende het rechtsvermoeden de samenstelling van het produkt raakt; het is dus niet enkel een controlemaatregel, maar integendeel de omschrijving — naast die van de communautaire regeling — van een nieuw aanvullend kenmerk. Zij wijzen op de problemen waarvoor de betrokkenen zich gesteld kunnen zien bij het leveren van tegenbewijs, en betogen dat dit bewijs voor de wijnhandelaars en met name de importeurs vaak zelfs onmogelijk is.

De *Commissie* stelt dat de methode bij 100° niet de enige is om verhoging van het alcoholgehalte vast te stellen. Al geschiedt dit thans in Frankrijk met genoemde methode en al bestaat er op het ogenblik geen andere ter bepaling van de verhouding alcohol-droge stof, niettemin is de Commissie van mening dat het stellig mogelijk is om uitsluitend op grond van ervaring met de densimetrische methode een nieuwe verhoudingsformule alcohol-droge stof op te stellen.

De *Franse Regering* repliceert dat het wellicht mogelijk is een nieuwe norm voor een rechtsvermoeden op te stellen op basis van de verhouding alcohol-gereduceerd totaal gehalte aan droge stof, waarbij het totale gehalte door densimetrie wordt berekend en de reductie in functie van het aldus berekende totale gehalte geschiedt. Maar de vaststelling van zo een norm vergt veel tijd en inspanning. Het kost op zijn minst verscheidene jaren om voldoende ervaring op te doen.

Overwegende dat de advocaat-generaal ter terechtzitting van 8 juli 1975 conclusie heeft genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de Cour d'Appel te Bordeaux bij arresten van 22 mei 1974, ingekomen ten Hove op 7 november 1974 (zaak 89-74) en 11 februari 1975 (zaken 18 en 19-75), krachtens artikel 177 EEG-Verdrag vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van de verordeningen van de Raad nr. 816/70 houdende aanvullende bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (PB 1970, nr. L 99, blz. 1) en 817/70 houdende vaststelling van bijzondere bepalingen betreffende in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen (PB 1970, nr. L 99, blz. 20), beide van 28 april 1970, alsmede van verordening nr. 1539/71 van de Commissie van 19 juli 1971 tot vaststelling van de in de wijnsector toe te passen communautaire analysemethoden (PB 1971, nr. L 163, blz. 41);

2 Overwegende dat waar het voorwerp van de drie zaken hetzelfde is, zij ter fine van de uitspraak kunnen worden gevoegd;

3 Overwegende dat de vragen blijkens de verwijzingsarresten zijn gesteld naar aanleiding van een strafvervolging tegen Franse wijnbouwers ter zake van met name het onrechtmatig verrijken van zekere hoeveelheden rode wijn;

4 dat de vervolging is gegrond op artikel 8 van de Code du Vin, dat met overneming van het decreet van 19 april 1898 bepaalt dat rechtens worden vermoed een verhoogd alcoholgehalte te bezitten rode wijn waarbij de verhouding alcohol-gereduceerd extract groter is dan 4,6, en witte wijn waarbij deze

verhouding groter is dan 6,5, behoudens zekere correcties met het oog op bijzondere wijzen van wijnbereiding;

5 Overwegende dat de vraag van de Cour d'Appel te Bordeaux zakelijk weergegeven erop neerkomt of de Lid-Staten krachtens de gemeenschapsregeling van de wijnsector een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, zoals vervat in artikel 8 van de Franse Code du Vin, mogen toepassen;

6 Overwegende dat ingevolge verordening nr. 816/70 sommige procédés, zoals het verhogen van het alcoholgehalte bij de wijnbereiding, het aanzuren en ontzuren alsmede het verzoeten, slechts zijn toegestaan onder de in de artikelen 18 tot en met 21 omschreven voorwaarden, terwijl het toevoegen van alcohol aan wijn bij artikel 25 is verboden;

7 dat artikel 39 bis van verordening nr. 816/70, ingevoegd krachtens artikel 12 van verordening nr. 2680/72 van de Raad van 12 december 1972, bepaalt dat de Lid-Staten de nodige maatregelen nemen om de verordening te doen naleven;

8 dat dit voorschrift overigens een bevestiging en veralgemening is van artikel 9 van verordening nr. 1594/70 van de Commissie van 5 augustus 1970, luidende dat, tot de vaststelling van communautaire bepalingen ter zake, de Lid-Staten alle dienstige maatregelen nemen om inachtneming van de voorschriften betreffende de verrijking, de aanzuring en de ontzuring te waarborgen;

9 dat de Lid-Staten bijgevolg verplicht zijn doelmatige controlemaatregelen vast te stellen, waarbij zij binnen de door andere regels van gemeenschapsrecht gestelde grenzen vrij zijn in de keuze van de huns inziens daartoe geëigende methoden;

10 dat aldus, wanneer een Lid-Staat voor de opsporing van ongeoorloofde verrijkingen een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte invoert of handhaaft, dat zoals artikel 8 van de Code du Vin op de verhouding alcoholdroge stof berust, de vraag rijst of zo een bepaling moet worden beschouwd als een tot het nationale domein behorende controlemaatregel dan wel als een analytische norm, die onverenigbaar zou kunnen zijn met de gemeenschapsregeling ter zake;

11 dat zodanig rechtsvermoeden als een controlemaatregel en niet als een analytische norm moet worden aangemerkt, wanneer het niet onweerlegbaar is, doch door tegenbewijs kan worden ontkracht;

12 dat mitsdien bij de huidige stand van de gemeenschapsregeling een Lid-Staat in beginsel een rechtsvermoeden kan toepassen als controlemiddel met het oog op de opsporing van gevallen waarin het alcoholgehalte is verhoogd;

13 Overwegende evenwel dat een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte als nationale controlemaatregel ontoelaatbaar zou zijn, indien de toepassing ervan wijn uit andere Lid-Staten zou benadelen en aldus een — bij artikel 30 EEG-Verdrag en artikel 31, lid 1, sub b, van verordening nr. 816/70 verboden — maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking zou opleveren;

14 dat dit bijvoorbeeld het geval zou zijn indien het vermoeden ten aanzien van wijn uit een andere Lid-Staat rechtens en feitelijk niet in dezelfde mate en onder dezelfde voorwaarden weerlegbaar zou zijn als bij het nationale produkt;

15 dat dit evenzeer het geval zou kunnen zijn bij een dusdanige toepassing van de wettelijke bepaling, dat de bewijslast met betrekking tot de bijzondere omstandigheden van het geval eenvoudig wordt omgekeerd, zonder de mogelijkheid het rechtsvermoeden enkel met behulp van gegevens betreffende de weersomstandigheden in het produktiegebied, de wijzen van wijnbereiding en de andere algemene factoren die de verhouding alkohol-droge stof beïnvloeden, te weerleggen;

16 dat in de eerste plaats de nationale rechter heeft te onderzoeken of zo een geval zich voordoet;

17 Overwegende dat vervolgens moet worden onderzocht of de communautaire bepalingen betreffende de analysemethoden voor wijn zich verzetten tegen de toepassing in een Lid-Staat van een controlemaatregel berustende op het rechtsvermoeden dat het alcohol-gehalte is verhoogd in alle gevallen waarin de verhouding alcohol-droge stof bepaalde waarden te boven gaat;

18 dat verordening nr. 1539/71 van de Commissie van 19 juli 1971 tot vaststelling van de in de wijnsector toepasselijke communautaire analysemethoden, in werking getreden op 1 september 1971, in artikel 1 bepaalt dat de analysemethoden „voor de toepassing van de verordeningen (EEG) nr. 816/70 en nr. 817/70 zijn de in de bijlage van deze verordening aangegeven methoden";

19 dat ingevolge punt 3 van de bijlage „het totaal gehalte aan droge stof wordt bepaald door densimetrie en indirect berekend op basis van de dichtheid van het residu zonder alcohol";

20 dat dus om te kunnen beslissen of deze analysemethode verplicht is, in de eerste plaats moet worden onderzocht of de betrokken nationale controlemaatregel een toepassing is van verordening nr. 816/70 dan wel eventueel van verordening nr. 817/70 betreffende de in bepaalde gebieden voortgebrachte kwaliteitswijnen, die evenwel geen bijzondere verbodsbepalingen bevat met betrekking tot het toevoegen van alcohol aan wijn;

21 dat er ten deze aan zij herinnerd dat verordening nr. 816/70 de Lid-Staten wel vrij laat in de keuze van de geëigende controlemaatregelen, maar hen niettemin verplicht toe te zien op de naleving van de bepalingen betreffende de oenologische procédés, daaronder begrepen het verbod alcohol aan wijn toe te voegen;

22 dat dit in elk geval zo is nadat bij verordening nr. 2780/72 van 12 december 1972, in werking getreden op 1 januari 1973, in verordening nr. 816/70 is opgenomen het nieuwe artikel 39 bis, bepalende dat „de Lid-Staten de nodige maatregelen nemen om deze verordening te doen naleven";

23 dat bijgevolg een nationale controlemaatregel ter opsporing van gevallen waarin in strijd met de communautaire regeling alcohol aan wijn is toegevoegd, valt binnen het toepassingsgebied van verordening nr. 816/70 en mitsdien dat van verordening nr. 1539/71 betreffende de analysemethoden;

24 Overwegende evenwel dat om de gestelde vraag te kunnen beantwoorden, bovendien moet worden nagegaan of een op de verhouding alcohol-droge stof gebaseerd rechtsvermoeden in de praktijk bruikbaar is indien voor de bepaling van het totale gehalte aan droge stof alleen de door verordening nr. 1539/71 voorgeschreven densimetrische methode is toegelaten;

25 dat het betrokken rechtsvermoeden op een oenologische ervaringsregel is gebaseerd, volgens welke het natuurlijke gistingsproces een bepaalde verhouding tussen het gewichtsvolume alcohol en het gewichtsvolume gereduceerd droog extract van de wijn tot stand brengt;

26 dat het begrip „gereduceerd droog extract", waarmee in deze context wordt gewerkt, zich van het in de communautaire bepaling gebruikte begrip „totaal gehalte aan droge stof" blijkt te onderscheiden, niet slechts door de reductie van bepaalde stoffen, maar ook door het feit dat het, voor het extraheren van de droge stof van de wijn, het uitsluitend gebruik van de zogenaamde methode bij 100° onderstelt;

27 dat immers de berekening van het gereduceerd droog extract met behulp van een andere analysemethode, met name de densimetrische, niet mogelijk blijkt en er kennelijk geen coëfficiënten bestaan waarmee de met andere methoden gevonden waarden droge stof in die van de methode bij 100° zouden kunnen worden omgezet;

28 dat, ondanks de kritiek op deze methode vanuit wetenschappelijke en professionele kring, er tot nog toe geen enkele andere methode is gevonden die haar bij de toepassing van het rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte zou kunnen vervangen;

29 dat derhalve bij verplicht gebruik van de densimetrische methode en uitsluiting van de methode bij 100° dit rechtsvermoeden onbruikbaar zou worden, doch dat men anderzijds bij gebruik van laatstgenoemde methode omzichtig te werk dient ge gaan;

30 Overwegende dat het door de gemeenschapsverordening voorgeschreven gebruik van de densimetrische methode niet een doel op zich is, maar een middel om de communautaire bepalingen betreffende de oenologische procédés en de kwaliteit van wijn te doen naleven;

31 dat het dus bij gebreke van communautaire controlemaatregelen met het doel van de betrokken gemeenschapsregeling in strijd zou zijn het gebruik van die

methode te verlangen, wanneer daardoor de enige thans bekende controlemaatregel om verhoging van het alcoholgehalte vast te stellen, zijn bruikbaarheid zou verliezen;

32 dat hieruit moet volgen dat, zolang meer geëigende methoden ontbreken, de gemeenschapsregeling van de wijnsector zich niet verzet tegen het gebruik door de Lid-Staten van de methode bij 100° ter bepaling van het gehalte aan droge stof van wijn met het oog op de toepassing van een op de verhouding alcohol-droge stof gebaseerd rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte;

Ten aanzien van de kosten

33 Overwegende dat de kosten door de Franse Regering, de Regering van de Italiaanse Republiek en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

34 dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door de Cour d'Appel te Bordeaux bij zijn arresten van 22 mei 1974 gestelde vragen, verklaart voor recht:

De verordeningen nrs. 816/70, 817/70 en 1539/71 moeten worden uitgelegd als volgt:

Bij de huidige stand van het gemeenschapsrecht kan een Lid-Staat een rechtsvermoeden van verhoging van het alcoholgehalte, gebaseerd op de verhouding tussen het alcoholgehalte en het met de methode bij 100° bepaalde gehalte aan droge stof, als nationale controlemaatregel gebruiken, mits dit vermoeden weerlegbaar

is en dusdanig wordt toegepast, dat wijn uit andere Lid-Staten daardoor rechtens of feitelijk niet in een nadeliger positie wordt gebracht.

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Monaco

Pescatore Kutscher Sørensen O'Keeffe

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op dertig september negentienhonderdvijfenzeventig

De Griffier

A. Van Houtte

De President

R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. TRABUCCHI VAN 8 JULI 1975 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. Natuur en kunst werken samen bij de bereiding van een produkt dat van oudsher tot de meest bezongen voortbrengselen van onze beschaving behoort.

Juist bij het waarderen van wijn zijn de regels voor het determineren van de eigenschappen van de verschillende soorten die door hun traditionele benaming en bereidingswijze klassiek zijn geworden, van groot belang en hetzelfde geldt voor de regels die nauwkeurig aangeven in hoeverre de mens in het natuurlijke proces mag ingrijpen.

Vandaar de voorschriften die door de Gemeenschap bij de instelling van een gemeenschappelijke wijnmarkt zijn vastgesteld met betrekking tot de benamingen van oorsprong, die zijn voorbehouden aan de wijnen welke een aantal specifieke eigenschappen bezitten; vandaar ook de controlevoorschriften betreffende zowel de kwalificatie van de produkten als de waarborg van voldoende algemene echtheid.

Voor de gevraagde uitlegging van de gemeenschapsbepalingen dienen deze in hun geheel te worden bezien, ook al gaat het in de zaken naar aanleiding waarvan om uitlegging is gevraagd, niet direct om handel tussen de Lid-Staten.

De voorschriften betreffende de gemeenschappelijke markt moeten noodzakelijkerwijze gericht zijn op een uniforme grondslag, die een waarborg vormt voor het vrije verkeer van goederen. De com-

1 — Vertaald uit het Italiaans.